

MŰTŐ ASSZISZTENS

SZAKMAISMERTETŐ INFORMÁCIÓS MAPPA

Humán erőforrás-fejlesztési Operatív Program
(HEFOP) 1.2 intézkedés

„Az Állami Foglalkoztatási Szolgálat fejlesztése”

MŰTŐ ASSZISZTENS

Feladatok és tevékenységek

A sebészet az orvostudomány azon ága, amely a külső vagy a belső szervek elváltozásait vagy betegségeit műtéttel vagy különböző eszközös beavatkozások segítségével végzi. Gyökerei nagyon régre nyúlnak vissza, több olyan hat-hétezer éves ősember-leletet is találtak, amelyen a koponya megnyitása és természetesen gyógyulása volt látható.

A tudományosan megalapozott sebészet előfeltétele a sebészeti anatómia művelése volt és a boncolás engedélyezésével vett nagy lendületet a XVI. században. A modern sebészet az érzéstelenítés megjelenítésével és a fertőzés elleni sikeres küzdelem alapján alakult ki.

Ma a sebészet számos szakterületre specializálódott. Testtájak szerint szokás különbséget tenni az általános sebészet és az egyes szakmák között, amely utóbbiakhoz tartoznak: a nőgyógyászati-, fülészeti-, orr-, gégészeti-, urológiai- fej-nyaki-, ideg-, plasztikai és hadisebészet.

A sebészi beavatkozások jelentős része műtőkben zajlik, ahol az orvos legfőbb segítője a műtő asszisztens.

Melyek a jellemző feladatok, tevékenységek ebben a szakmában?

A műtő asszisztens feladatai a műtétek előtti, a műtétek alatti illetve a műtétek utáni teendőkhöz kapcsolhatók. Műtét előtt ellenőrzi a műtőben használatos technikai berendezések működőképességét. Ha az eszközök és műtőberendezések meghibásodnak, megrendeli a javítási és karbantartási munkákat. Bekészíti a műtét elvégzéséhez szükséges steril anyagokat, eszközöket a műtőterembe, illetve ellenőrzi, hogy azok felhasználhatóak-e. Ezután szakszerűen bemosakodik, beöltözik a műtőbe. A bemosakodásnak szigorú szabályai, meghatározott lépései vannak, melyeket be kell tartani.

A műtő asszisztens kezén viselt gumikesztyűnek sterilnek kell lenni, hogy a műtét közben az eszközök sterilen jussanak el a műtétet végző orvos kezébe. A műtő asszisztens feladata, hogy segítse kollégái beöltöztetését is.

Feladata továbbá a műtét előtt még a műszerelő asztalok, a műtétknél használt eszközök izolálása (elkülönítése), hogy azok sterilnek maradjanak a felhasználásig.

A műtő asszisztens kapcsolata a beteggel abban a pillanatban kezdődik, ahogy a páciens betolják a műtő ajtaján.

A műtő asszisztens feladata, hogy a műtőssegédek irányítva elhelyezze a beteget a különböző típusú műtétkehez. Ezután következik a műtési terület fertőtlenítése színes fertőtlenítőszerrel, illetve a műtési terület izolálása (elkülönítése). Ehhez a műtét körüli területet különböző steril textilekkel takarja le, annyira, hogy csak a műtési terület maradjon fedetlenül.

Minden műtétnek megvan a maga folyamata, amelyet protokoll, egyszerűbben forgatókönyv rögzít. Minden műtétkehez más műveletek, más eszközök tartoznak. Ha nem lép fel semmilyen komplikáció, a műtétke forgatókönyve műtét típusonként ugyanaz. Ugyanazokat a lépéseket kell megtenni, szigorú előírás szerint.

A műtétke alatt az asszisztens önállóan műszereli a műtétkeket. Ez azt jelenti, hogy az anatómiai, kórtani viszonyok, illetve az egyes műtétke menetének ismeretében sebészeti illetve traumatológiai műtétke számos fajtáját műszereli, vagyis adogatja a megfelelő eszközöket, műszereket, a műtétet végző orvosnak illetve elveszi tőle. A műtő asszisztensnek kifogástalanul kell ismernie a műtési eszközöket, műszereket, gépeket. A műtét alatt be kell tartania a fertőzés elkerülésének szabályait.

A műtét utáni teendők közé tartozik a műtőssegédek munkájának irányítása a műtő helyiségeinek és berendezési tárgyainak fertőtlenítésében, a különböző típusú - fém, műanyag, üveg, textil, gumi - anyagok, eszközök fertőtlenítésében. Továbbá irányítja a sterilizációt (autoklávban, hőlégszekrényben) is. A műtő asszisztens feladata a sterilizáló berendezések működőképességének folyamatos és időszakos ellenőrzése, illetve ő készíti elő a különböző anyagokat, eszközöket a sterilizációra. Gázsterilizációban kémiai és vegyi anyagokkal sterilizálást végez.

Milyen anyagokkal, eszközökkel kell dolgoznia?

A műtőasszisztens gyakorlati jellegű, eszközös, műszeres munkát végez. A műtétet végző orvos kézi és gépi eszközöket használ. Ezeket készíti elő és adja át. Az eszközök műszerasztalokon helyezkednek el.

Az eszközöket legkönnyebben a felhasználás szerint tekinthetjük át, így külön csoportot alkotnak a műtét megindítását, illetve célját szolgáló eszközök, például szikék, ollók, fűrészek, csontcsípők, vájtt- és laposvésők, hegyes és tompa végű kampók, lapocok. A vérzéscsillapításra szolgáló eszközök (pl.: érfogók), rögzítők (anatómiás horgas csipeszek, szervfogók, bél-fogók, lepedőfogó) igen gyakorta kerülnek használatra. A szöveteket egyesítő eszközök (tűfogók, sebvarrótűk: három élű, kör keresztmetszetű és egyenes kapcsok, kapocsrakó és kapocsszedő varrógépek) mellett a csont egyesítését szolgáló eszközök (fűrők, lemezek, csavarok, menetvágók) is szorosan kapcsolódnak a műtétek tartalmához.

Az anyagokat is a szerint csoportosíthatjuk, hogy mire használjuk őket. Így lehetnek a műtéteknél felhasználható izoláló anyagok (nagy lepedő, kis lepedő, lyukas kendő, törülköző, lábzsák), kötszerek (nagy hasi kendő, kis szegett törülő, szegett csík, végtelen csík, hajtogatott lap, gömbtörülő, kis nyeles törülő), varróanyagok (felszívódó: mesterséges és természetes alapanyagú, fel nem szívódó: mesterséges és természetes alapanyagú).

Az asszisztens kezeli a sterilizátorokat is. Sterilizál kémiai, vegyi anyagokkal, autoklávot, hőlégszekrényt és gázsterilezőt működtet.

Hol végzi a munkáját?

A műtő asszisztens épületen belül, zárt térben dolgozik. A zárt tér, ahol a rendszerint megtalálható a műtő. A műtők lehetnek aseptikusak illetve szeptikusak. Aseptikus amelyikben nem fertőző területen végzik a műtéteket.

A műtőkben műtő blokkok vannak, itt zajlanak a különböző műtétek. A műtő blokkok szellős, jól megvilágított helyiségek, amelyekben a sterilitás szabályait szigorúan be kell tartani.

A műtő bejáratánál zsilip rendszer működik. A zsilip egy helyiség, melynek lényege, hogy két ajtaja között nincs mozgás, a bent tartózkodók nem mehetnek ki a zsilipen, a kint tartózkodók nem jöhetnek be a zsilipen. Csak a beteg jöhet át a rajta. A zsilipben váltják egymást a műtőn kívül és műtőn belül dolgozó műtőssegédek.

A műtőhöz tartozik öltöző, zuhanyozó, bemosakodó helyiség is. Műtők kórházakban, klinikákon, magánrendelőkhöz lehetnek.

Munkája során kikkel kerül kapcsolatba, kikkel van dolga?

A műtő asszisztens teamben, csoportmunkában dolgozik. A team tagjai az orvosok (operáló és asszisztáló orvosok), az altatóorvos (aneszteziológus), az altatóorvos asszisztense, műtős segédek.

Kapcsolatba kerülhet és együttműködhet a kórház illetve a klinika vezetőjével. Állandó jelleggel kapcsolatban van más asszisztensekkel, orvosokkal, sterilizáló munkatársaival, anyag- és gépi berendezéseket szállítókkal, karbantartókkal, javítókkal.

Kapcsolata van a betegekkel. A betegek lehetnek felnőttek, idősek, fiatalok, gyerekek.

Követelmények

Milyen fizikai igénybevétellel, megterheléssel jár a munkavégzés?

A műtő asszisztens munkája megfelelő állóképességet feltételez. A műtő asszisztens egész napját állva, illetve kisebb mozgásokkal tölti. A műtéti beavatkozások aprólékos, nagy odafigyelést, koncentrációt igénylő tevékenységet követelnek az asszisztentstől. A foglalkozás testi és lelki erőnlétet követel.

Milyen környezeti ártalmakkal, hátrányokkal járhat a szakma gyakorlása?

Baleseti lehetőségek adódhatnak a műszer, eszköz, gép és különféle anyagok használata során: kéz-, láb- és szemsérülés, elcsúszás, sugárzás, áramütés veszélye fennállhat. Fontos, hogy az asszisztens betartsa a munka és balesetvédelmi előírásokat, használja a védőeszközöket.

A műtő asszisztensre a legnagyobb veszélyt a betegektől kapható fertőzések jelentik. Ez érvényes az olyan megbetegedések esetében, amelyek fertőzésveszélyét a páciens vérével való közvetlen érintkezés okozza. Ennek megelőzése érdekében szigorúan be kell tartani a munkavédelmi előírásokat.

Milyen egészségügyi követelményeket támaszt ez a szakma?

Fontos tudni, hogy minden foglalkozásnak szigorú egészségügyi alkalmassági feltételei vannak.

A fontosabb szempontok közül néhányat kiemelünk, tájékoztató jelleggel:

- jó látás,
- ép hallás,
- karok, kezek, ujjak fokozott használata,
- fokozott figyelem,
- együttműködés,
- jó beszélőképesség.

A foglalkozás gyakorlása során felmerülő kockázati tényezők:

- érzelmi megterhelés,
- felmerülhet allergia,
- veszélyes anyagok használata,
- többműszakos munkarend.

Milyen egyéb tulajdonságok megléte kedvező ebben a szakmában?

Látás, térlátás. Az emberi test kijelölt területén különböző nagyságú, kicsi, nemegyszer apró eszközöket használó orvos asszisztenseként a műtő asszisztens munkájához elengedhetetlenül szükséges a jó látás, a jó térlátás. Pontosan tudnia, látnia kell, hogy a műtét menetében melyik eszközre lesz szükség. Ehhez elengedhetetlen a térlátás.

A műtő asszisztensi munka jó kéz- és ujjügyességet feltételez. Valamennyi műtéti beavatkozás biztos kézhasználatot igényel nemcsak az orvostól, hanem asszisztensétől is. A gyakran órákig is eltartó, hosszú műtétek sok türelmet, ügyességet, pontosságot, gyorsaságot kívánnak az asszisztensétől.

Fontos, hogy megtalálja a megfelelő kapcsolatot a pácienssel és a műtétet végző team tagjaival. A megfelelő együttműködés nélkül a műtéti beavatkozást nem lehet folytatni.

A beavatkozás során szoros együttműködésben kell dolgozni, ahol minden másodperc számít, hiszen szó szerint emberi életekkel dolgoznak. Fontos, hogy az asszisztens ráhangolódjon a műtő orvosok munkaritmusára, sokszor egy szó-, egy mozdulattöredékből tudnia kell, hogy mit kell tennie. Ehhez elengedhetetlen a kapcsolatteremtő képesség.

Mivel a műtő asszisztens betegekkal foglalkozik, ezért a jó munkavégzés alapvető feltétele a beleérző hozzáállás, segítőkészség, a jó pszichés beállítottság.

A munka végzéséhez fontos a megbízható szakmai-, tapasztalati ismeret, a jó emlékezet, jó kombinációs készség, a tartós koncentrációra és az éles megfigyelésre való képesség, műszaki érzék a szükséges készülékekkel, gépekkel való munka során. Az állandó szakmai továbbképzésre való készséggel is rendelkeznie kell.

Az olyan jellemző tulajdonságok, mint a lelkiismeretesség, jó felkészültség, precizitás és megbízhatóság, éppúgy elengedhetetlenek; a rendszeret és a tisztaság igénye magától értetődnek.

Milyen tantárgyakban kell jó eredményt elérni ehhez a szakmához?

A biológia és a gyakorlati tantárgyakban kell kiemelkedő eredményt elérni és segít a szakma sikeres művelésében a testnevelésben nyújtott legalább átlagos teljesítmény is. Egészségügyi szakmacsoportos képzés esetén biológiai, anatómia, élettan tantárgyakból érdemes jól teljesíteni.

Hasznos lehet az alapvető számítógépes ismeret, hisz az adminisztrációt számítógépen végzik. Az idegen nyelv ismerete is előnyös az egyre több külföldi vendéggel, „gyógyturistával” való kommunikációhoz.

Milyen érdeklődési kör a legelőnyösebb ebben a szakmában?

A műtő asszisztens szakmát választók szeretnek olyan tevékenységet végezni, amellyel segítenek másoknak életük vagy egészségük javításában.

Aki ezt a szakmát választja, kedveli a gépeket, eszközöket is. Szeretik saját erőfeszítésük és tudásuk révén elvégezni a feladatukat.

Ugyanakkor szeretnek másokkal együtt, szoros team munkában dolgozni.

A műtő asszisztensi munka szigorú szakmai protokollok szerint folyik, vagyis fontos, hogy aki ezt a munkát végzi, világosan meghatározott lépések szerint végezze feladatát, szeresse a szervezett, meghatározott sorrendet követő munkát.

Aki ezt a munkát választja, fontos, hogy tiszta, higiénikus környezetben dolgozzon.

Fontos, hogy aki ezt a szakmát választja, szeressen segíteni másokon, tartsa fontosnak az emberi kapcsolatokat, mások boldogulását szem előtt tudja tartani.

Miért szép és vonzó ez a szakma?

A műtő asszisztens tevékenyen segít másokon. A műtő asszisztens munkája hivatás. Mindig szem előtt kell tartania, hogy a beteg megmentése, gyógyulása, jólléte az első, ennek érdekében mindent meg kell tennie, ha kell éjszakai ügyeletben dolgozik, akár munkaidőn túl is rendelkezésre áll. Ez rendkívül áldozatos, elismerést érdemlő hozzáállás. Aki szereti az aprólékos, nagy figyelmet igénylő kézzel végzett munkát, illetve szeret valakire ráhangolódva együtt és csapatban dolgozni, az örömét találja a műtő asszisztensi hivatásban.

Szakképzés

A műtő asszisztens szakképesítés célja olyan szakemberek képzése, akik kórházak, általános és speciális műtőiben, valamint központi műtőegységeiben előkészítik a betegeket, valamint a műtétek során használatos technikai berendezéseket a műtőre, valamint a műtős szakasszisztensek irányításával segédkeznek a műtét lebonyolításánál.

Előkészíttség

A képzésben való részvétel előfeltétele általános iskolai végzettség, 18. életév betöltése és erkölcsi bizonyítvány bemutatása.

Képzési idő

A szakképesítés iskolarendszeren kívüli képzésben szerezhető meg. A középfokú szakképesítés 80 százalékában gyakorlati képzés folyik. A képzés időtartama 1 év, közben teljesíteni kell 160 óra műtő gyakorlatot és 6 hónapos szakmai gyakorlatot műtőben.

A szakképzés elméleti és gyakorlati ismeretei

Különböző típusú műtétekhez műtét előtti, műtét alatti és műtét utáni teendők elvégzése. A műtétek során alkalmazott műszerek és eszközök használata. Munkavédelmi szabályok, szakmai és etikai normák betartása. Orvosi és műtős szakasszisztensi irányítással a műtét előtti előkészítés, műtét alatt az előkészített technikai berendezések és eszközök

működtetése, műtét után a műszerek, a műtő helyiségei és azok berendezéseinek fertőtlenítése, a napi és heti műtőtakarítások elvégzése.

A szakképesítés vizsgakövetelménye

A szakmai vizsgára jelentkezés feltétele a szakmában eltöltött gyakorlat. A vizsga megkezdéséig a vizsgára jelentkezőknek 6 hónapos, igazolt, szakmai gyakorlaton kell részt venniük.

A szakmai vizsga gyakorlati, elméleti és szóbeli részekből tevődik össze. A szakmai gyakorlati vizsga két részből áll. Egy 20 napig tartó értékelt szakmai feladat elvégzése, amiből 10 napot hasi sebészeti és 10 napot traumatológiai műtőben kell elvégezni.

A vizsgázó vizsgafeladatait két műtős szakasszisztens megfigyelése mellett végzi. A gyakorlati vizsga második része egy vizsgafeladat elvégzése a vizsgabizottság előtt.

Szakmai elméleti vizsgát műtőszolgálat, sebészet, traumatológia és anesztézia, elsősegélynyújtás tárgyából kell tenni.

A szóbeli vizsga során a vizsgázónak az alábbi témakörökből kell kérdéseket megválaszolnia: Műtőszolgálat, Sebészet, Traumatológia, Aneszteziológia, elsősegélynyújtás.

Kapcsolódó foglalkozások

Általános asszisztens,

Fogászati asszisztens,

Egészségügyi szolgáltatási foglalkozások,

Egészségügyi asszisztensek és szakasszisztensek.

Továbbképzési, szakmai lehetőségek

A tevékenységi kör az Ápolási asszisztens szakképzettség megszerzésével bővíthető. A szakmai továbblépést az Ápoló végzettség megszerzése jelentheti.

Szakmai gyakorlat és szakmai továbbképzés az Európai Unióban

Az alábbi honlapon különböző nemzeti és nemzetközi oktatási-képzési pályázati programok találhatók. Így többek között az Európai Bizottság Socrates oktatási és

Leonardo da Vinci szakképzési programjai, valamint a felsőoktatásban résztvevők közép-európai CEEPUS programja.

A honlap információt nyújt a felsőoktatási rendszereket támogató Tempus III. és az Erasmus Mundus programokról, valamint az Európai Unió Kutatási és Technológiafejlesztési Keretprogramjának lehetőségeiről.

Elérhetőség: www.tka.hu

Kereseti lehetőségek:

Az egyes foglalkozások átlagkereseti statisztikáját – több évre visszamenőleg – az Állami Foglalkoztatási Szolgálat honlapján teszi közzé, a Statisztika menüpontban (egyéni bérek és keresetek statisztikája).

Elérhetőség: www.afsz.hu

Elhelyezkedési lehetőségekről tájékozódhat az Állami Foglalkoztatási Szolgálat kirendeltségein, a www.afsz.hu internetes elérhetőségen, vagy mobiltelefonon a <http://wap.afsz.hu> linken.

A szakma jövőjéről készült tájékoztatás a <http://www.epalya.hu/munka/foglalkozas.php> weblapon érhető el, a foglalkozás megadásával.

Kiadja: Foglalkoztatási és Szociális Hivatal
Felelős kiadó: Pirisi Károly főigazgató

Ez a kiadvány az Európai Unió és a Magyar Állam társfinanszírozásával 2005-ben készült. Aktualizálva 2008-ban.
A jelen dokumentum tartalma nem feltétlenül tükrözi az Európai Bizottság a tárgyra vonatkozó hivatalos véleményét.